

Nytårgudstjeneste 1. januar 2026

Det er meget forskelligt, hvordan vi hver især forholder os til et årsskifte. Til nytåret.

Der er dem, hvor det gamle år fylder mest, og hvor nytåret er en anledning til at se tilbage på året, der gik. Måske har der været begivenheder i ens liv, som fylder i erindringen på en sådan måde, at de rækker langt ind i det nye år. Det kan være, at man har mistet et kært familiemedlem eller en god ven i det forgangne år, og det tab får naturligvis betydning for, hvordan man kan leve i det nye år. Eller det kan være, at man er blevet gift. Eller at man er blevet forælder eller bedsteforælder, og nu er intet, som det var.

Andre kan være mere optaget af det nye år. Nogen finder på et nytårsforsæt, som skal hjælpe dem med at nå et mål i det nye år. Måske vil man slanke sig, holde op med at ryge, eller man vil realisere en gammel drøm om at gennemføre et maratonløb.

Selv har jeg vist aldrig haft nytårsforsætter. Jeg har en idé om, at hvis man virkelig gerne *vil* tabe sig, kvitte smøgerne eller løbe det maraton, så er der da ingen grund til at udsætte det til nytåret. Hvorfor ikke bare komme i gang med det samme?

Selvom nytårsforsætter er mig fremmede, så er det mig derimod ikke fremmed at bruge nytåret som en anledning til at reflektere over, hvad jeg vil med mit liv. Hvad jeg vil udrette og prioritere i det kommende år. Det er et tidspunkt, hvor jeg ser mere frem end bagud. Ofte har det handlet om det arbejdsmæssige; det kunne være en ønsket forfremmelse eller et fagområde, som jeg har villet dygtiggøre mig indenfor.

Man kan selvfølgelig diskutere, hvad forskellen er mellem et nytårsforsæt og mine tanker om det kommende år. Men det er ikke så væsentligt, når det kommer til stykket. Det væsentlige er, at både nytårsforsættet og mine tanker om det kommende år er kendetegnet ved at være resultatorienterede. Man lægger planer, og planerne er funderet i ens råderum. I noget, som man har indflydelse på; måske endda har magt over.

Hidtil har mine nytårstanker ikke bevæget sig i retning af verdens ondskab og dens ustabilitet. Jeg tilhører en generation, hvor sådanne ulyksaligheder ikke har været noget, som foregik i vores del af verden.

I år er det svært, synes jeg.

I år kommer det forgangne år til at fylde mere, end det plejer, for 2025 er et år, som vil blive husket på en sådan måde, at det rækker langt ind i det nye år. Det vil blive husket for amerikanernes ubehagelige interesse i Grønland; for den fortsatte krig i Ukraine; for Kinas militærøvelser ved Taiwan; for Europas problematiske afhængighed af russisk gas og kinesiske solceller. Og for bombningen af Gaza, som trækker tråde til Danmark, og som giver anledning til bekymring for indvandreres og flygtninges vilje til at tilpasse sig det danske samfund. Det er ikke alle, der vil os det godt, som Kongen sagde i sin nytårsaftale i aftes.

Noget af det svære er, at der er tale om globale forhold og begivenheder, som vi ganske almindelige mennesker på Østfyn ikke har en jordisk chance for at gøre noget ved. For at påvirke. Heller ikke selvom *vi* bliver påvirket af begivenhederne.

Jeg fristes næsten til at indrømme, at jeg nogle gange fyldes af en følelse af afmagt. Jeg er sikker på, at jeg ikke er den eneste, som har det på den måde.

Når man møder afmagten, bliver mange dagligdagsting fuldstændigt ligegyldige. Vi kender også følelsen, når vi møder alvorlig sygdom, død og ulykke. I det lys bliver vægttabet, rygeafvænningen og maratonløbet ubetydeligt.

Men skal man finde noget positivt at sige om mødet med afmagten, er det, at man begynder at overveje, hvad der er vigtigt. Ja, måske endda hvad det allervigtigste er, når det kommer til stykket.

Forleden dag læste jeg en kronik af den norske samfundstænk Asle Toje. Han hævder, at Europa er et kontinent, der mistet sin tro og sin fortælling. Europa har nået en åndelig udmattelse, siger han. Europa ved ikke, hvad det skal beundre, og derfor har Europa mistet evnen til at vide, hvad det skal beskytte. Og – siger han – på den vis udspiller der sig en ironisk tragedie for samtidig med, at kulturelle kræfter har dekonstrueret forestillingen om nationen og har latterliggjort patriotisme, kaldes der nu til massemobilisering. Unge mænd forventes nemlig igen at være parat til at kæmpe og dø for samfundet. For nationen. Problemet er bare, siger han, at de unge mænd er fra en generation, der ikke har hørt meget godt om *den* nation, som de nu forventes at skulle kæmpe for.

Jeg er tilbøjelig til at give ham ret.

Asle Toje udtrykker et spinkelt håb om, at 2026 kan blive et vendepunkt. At 2026 kan blive det år, hvor vi vil beslutte, hvad vi vil bruge de foregående mange års kriser til. Det kræver en ny begyndelse. Eller rettere: Det kræver en ny erkendelse. Nemlig den erkendelse, at vi har glemt, hvem vi var, og at det er på tide at huske, *hvem* vi var, og *hvem* vi er! I den forbindelse trækker han kristendommen frem som en religion, der er til gavn for samfundet, fordi den lægger vægt på det personlige ansvar for at leve efter de gamle love. Og kristendommen bør – siger han – fremmes af staten.

Det er noget andre toner end tidligere statsminister Anders Fogh Rasmussen, som jo sagde, at religion er en privatsag. ”Mindre religion i det offentlige rum vil sige, at de troende holder deres dogmer for sig selv” sagde han.

Siden er religion blevet en offentlig sag. Så sent som i december kunne man læse, hvordan en gruppe muslimer reciterede koranvers gennem store højtalere lige ved siden af juletræet på Rådhuspladsen i København og ved et julemarked på Vesterbro. Religion er ikke længere en privatsag; hvis den overhovedet nogen sinde *har været* det! Hvis den overhovedet *kan* være det!

For religion gennemsyrrer de værdier, som forskellige folkeslag har, og derfor er det naturligt, at religion bliver en del af den offentlige samtale. Religion er det, som former mange menneskers

forståelse af retfærdighed, af menneskelig værdighed, af meningen med livet, og hvad det fælles gode er. Religion spiller en stor rolle i, hvordan man udformer sine juridiske systemer, uddannelse, sundhed og borgerrettigheder. Religion bestemmer for nogen, hvad man må spise, hvor og hvordan man skal bede, hvordan man skal klæde sig, og hvem man må omgås. Det er værdier og forståelser eller livstolkninger, som ikke kan adskilles fra troen.

Det værdigrundlag og de samfundsstrukturer, som kristendommen har fostret, handler om, at for Gud er alle mennesker skabt lige. Det handler om, at intet menneske ved egne gerninger kan gøre sig fortjent til Guds nåde, men enhver har ifølge Luther et kald i samfundet; som bonde, præst eller husmoder er man kaldet til at udføre de pligter, der hører til ens kald, og dertil kommer, at enhver har en pligt at hjælpe sin næste. *Det er at ære Gud!* Det er ud af Luthers tanker, at den protestantiske arbejdsmoral er vokset.

Det er også et værdigrundlag, hvor der ikke stilles krav om, hvordan man skal spise, bede eller klæde sig, eller hvem man må omgås.

Religion er – om Anders Fogh bryder sig om det eller ej – en væsentlig samfundsdrivkraft.

Jesus Kristus var også en væsentlig samfundsdrivkraft. Han præsenterede verden for helt nye værdier og principper. Han gjorde op med den verdslige magt og de religiøse ledere; han introducerede den radikale idé om tilgivelse, ja, selv ens fjender skal man tilgive. Han krævede, at vi udviser næstekærlighed i en helt radikaliseret grad. Religion ifølge Jesus/kristendom ifølge Jesus er at udleve hans bud i netop det offentlige rum. Som Luther sagde: ”Gode gerninger gør ikke en mand god, men en god mand gør gode gerninger.”

Til gengæld skal man ikke føre sig frem, når man beder. Dagens tekst er en del af bjergprædikenen, og her giver Jesus kritik af de jøder, som står og beder i synagoger og på gadehjørner for at vise sig. Man kunne næsten tro, at han talte til de muslimer, som reciterede koranvers på de julepyntede pladser i København, men islam var ikke opstået på den tid. Det var de jødisk lærde, som han havde i tankerne. Men Jesu budskab gælder stadig, og det gælder enhver; bøn skal foregå i det skjulte. Man skal ikke føre sig frem i bøn. Og så er det, at han lærer dem/at han lærer os at bede Fadervor.

Når alting vokser mig over hovedet. Når jeg står i afmagt; om det er ved indgangen til det nye år eller på et hvilket som helst andet tidspunkt i løbet af året, så har jeg altid mit Fadervor ved hånden. Med Fadervor behøver vi strengt taget ikke mere, for Fadervor siger det hele. Fadervor fortæller os, at Gud er vor rette far, og vi er hans børn. Fadervor minder os om, at vi blot er mennesker, og at vi ikke skal bære alting, men at vi kan lægge vores bekymringer, utryghed og tvivl over i hans hænder. Med Fadervor kan vi tro, at hans vilje sker, også selvom vi ikke forstår den. Og med et Fadervor i pagt skal vi aldrig gyse, som vi synger i ”Altid frejdig, når du går”.

Med Fadervor som fundament kan vi få mod til at leve livet, også selvom verden møder os med ondskab og ustabilitet. Kirken og den kristne tro bygger på, at Jesus kom herved julenat for at kalde os ud af mørket og indgyde os mod til at leve livet i kærlighed til vores næste. Han

blev korsfæstet af mennesker, der kun ville, hvad de selv ville, og han opstod af graven og er stadig levende efter Guds vilje. Med troen på det kan vi leve, selvom vi møder ondt i verden. Vores kræfter stammer fra ham, hvis vilje sker. Og selv når vi føler os svage og afmægtige, kan vi tro, at vi samtidig besidder en styrke.

Det budskab; den tro er værd at leve for. Værd at kæmpe for. Og i sidste ende værd at dø for.

I år vil jeg lade nytårsforsætter og planer erstatte af håb. Håb om, at der ligger noget foran os, som mennesker ikke har magten over. Håb om, at fremtiden er i Guds hænder, og at jeg kan have tillid til, at fremtiden kommer med noget godt, for Hans er Riget og magten og æren i evighed.

Amen.